

Dags att ta emot fler killar!

TEXT Martina Junström FOTO Alexander Donka

Under hösten 2016 och våren 2017 kommer all ungdomsmottagningspersonal inom Stockholms län att erbjudas en utbildning i sexologi och andrologi med inriktning mot psykisk hälsa – för att bli bättre rustade att ta emot unga killar och deras frågor.

Om man ska beskriva det enkelt – vad är andrologi?

– ”Andro” betyder man och ”logi” läran om, så egentligen Läran om mannen. Inom det medicinska området är andrologi mer specifikt inriktat på bland annat fertilitet och hormoner. Men på en ungdomsmottagning behöver man ha ett bredare synsätt som även inkluderar psykologiska och sociala faktorer som påverkar unga mäns hälsa och sexualitet.

Varför behöver personalen på ungdomsmottagningar en sådan kurs?

– Därför att barnmorskor, kuratorer, psykologer och sjuksköterskor saknar sexologi och andrologi i sin grundutbildning, det är kunskap man får skaffa på egen hand. Det vi erbjuder är en fyra dagar lång orientering för att deltagarna ska få en grundläggande förståelse, fördjupa sina kunskaper och få möjlighet att träna sina färdigheter. När man arbetar på en ungdomsmottagning har man ett ansvar för att skapa en atmosfär där det är tillåtet att prata om sexualitet och kunna bekräfta de ungdomar man möter i deras frågeställ-

ningar. Har man då själv inte fått någon grundutbildning kan det vara svårt att möta unga män.

Vad kommer ni att ta upp på utbildningen?

– Utbildningen innehåller både undervisning och klinisk handledning. Vi kommer att ge en introduktion till både sexologi och till andrologi. Ungdomsmottagningarnas personal är högutbildad och de är jätte-uktiga på sexualitet och på att möta unga människor. Men de saknar ibland möjlighet att reflektera över sin kliniska vardag, att utveckla och fördjupa sina kunskaper. Jack och jag är handledare i sexologi och en tredjedel av utbildningen kommer att bestå av klinisk handledning där deltagarna tar med sig fall från sin verksamhet.

– Vi kommer att diskutera olika problem man kan möta på en ungdomsmottagning, till exempel hur jag möter en ung person med erektionsproblem, eller hur jag möter frågor om sexuell identitet eller sexuella ut-

tryck. Hur förhåller jag mig på ett sätt som inte baserar sig på moral och samhälleliga normer kring sexualitet utan grundar sig i vetenskap och beprövad erfarenhet?

– Fördelen med att diskutera kliniska fall är att man får återkoppling på sitt eget arbete plus att man lär sig hur andra arbetar. Det fina är också att jag som barnmorska lär mig när något, till exempel erektionsproblematik, är en fråga för kuratorn och som kurator när jag kan ana att det finns medicinska orsaker till problemet. Ett integrativt synsätt som kommer att leda till att man blir starkare som team på arbetet. **Vad är det killar i den här åldern behöver ha hjälp med?**

– Majoriteten kommer för att testa sig för könssjukdomar och få gratis kondomer. Men det är viktigt att ungdomsmottagningen kan fånga upp killarna och vara ett stöd i andra frågor de har. ”Vem är jag, hur fungerar jag, varför har jag de här problemen?” När unga killar upplever någon form av problem kanske de inte pratar med någon kompis eller vuxen. Det finns gott om normer och bilder av hur en ung man ska vara. Ungdomsmottagningen är det där stället där man kan ska kunna släppa lite på fasaden och då kan det komma upp lite vad som helst. Det är viktigt att personalen känner en trygghet i att kunna möta det.

Har killar lika stora behov som tjejer att gå till UM?

– Egentligen vet vi inte det, vilket är en aspekt av ojämlik vård. Unga tjejer brukar till exempel få rådet att göra en gynekologisk undersökning någon gång innan de fyller 23 år och lämnar ungdomsmottagningen, för att ha gjort det under lugna omständigheter. Det är aldrig någon som säger motsvarande till unga killar. Som om det skulle vara mindre viktigt, som

”Var tydlig med att ungdomsmottagningen inte bara är till för tjejer som behöver preventivmedel. Den är en hälsomottagning för ungdomar oavsett kön.”

om de inte skulle ha samma behov av att få sin kropp undersökt och få svar på sina frågor.

Unga tjejer har en naturlig arena, de går till ungdomsmottagningen i unga år och sedan tar barnmorskemottagningen vid. Man hör många kvinnor pratar om "sin" gynekolog som följer dem genom livet, det finns olika former av hälsokontroller och screening för kvinnor. För killar finns inget motsvarande. Ungdomsmottagningen är därför en jättestor möjlighet för unga män att få svar på frågor.

Spelar det någon roll för killarna att det är kvinnliga barnmorskor?

Det finns inte mycket studier på det, men enligt en som RFSU:s mottagning gjorde för många år sedan svarade 76 procent att det inte spelar någon roll om det är en kvinna eller en man som undersöker, 12 procent föredrog en kvinna och 12 procent en man. Om vi har kunskap och visar att vi är kompetenta kommer könet på den som undersöker att vara underordnat.

Tror du att det kommer fler killar till UM om personalen har den här utbildningen?

– Det tror jag absolut. Frågan är väl sedan hur vi visar att vi kan ta emot killarna också. Är vi tillräckligt tydliga med att här är alla välkomna? Vilken bild sänder vi utåt, i väntrum och i annonsering? Vad erbjuder vi killar utöver kondomer och STI-testning, är det något annat som kan få en ung kille att tänka "det där skulle kunna vara något för mig"?

– Det är viktigt att fånga upp de killar som kommer – om det är kondomer han kommer för att hämta, passa på att ge honom rådgivning, kanske erbjud utprovning för att han ska hitta kondomen som passar just honom. Om han kommer för att ta STI-prover – erbjud honom en undersökning och berätta varför det kan vara bra att göra en sådan. Var tydlig med att ungdomsmottagningen inte bara är till för tjejer som behöver preventivmedel. Den är en hälsomottagning för ungdomar oavsett kön där det finns medicinsk personal, kuratorer och psykologer som kan hjälpa en att må bra och att ha den bästa möjliga sexuella hälsan. ●

Lennie Lindberg leder utbildningen i andrologi och sexologi tillsammans med Jack Lukkerz, socionom, auktoriserad sexologisk rådgivare och fil lic.

